

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ПОГОРЄЛОВА ЛЮДМИЛА ГЕННАДІЇВНА

УДК 349.2 (477)

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ
В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

12.00.05 – трудове право; право соціального забезпечення

АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Харків — 2021

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Науково-дослідному інституті публічного права.

**Науковий
керівник:**

доктор юридичних наук, доцент
СЕРЕДА Олена Григорівна,
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, доцент кафедри
трудового права.

**Офіційні
опоненти:**

доктор юридичних наук, професор
ОБУШЕНКО Олександр Миколайович,
Служба судової охорони, заступник
начальника управління-начальник відділу
кадрового забезпечення управління
по роботі з персоналом центрального
органу управління;

кандидат юридичних наук
ПОДОРОЖНІЙ Артем Юрійович,
Харківський національний університет
внутрішніх справ, доцент кафедри
правового забезпечення господарської
діяльності факультету № 6.

Захист відбудеться 26 березня 2021 р. о 09 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 64.700.02 у Харківському національному університеті внутрішніх справ за адресою: 61080, м. Харків, просп. Льва Ландау, 27.

З дисертацією можна ознайомитися в бібліотеці Харківського національного університету внутрішніх справ за адресою: 61080, м. Харків, просп. Льва Ландау, 27.

Автореферат розісланий 24 лютого 2021 року.

**Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради**

Є. Ю. Подорожній

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. В умовах становлення та розвитку в Україні ринкової економіки постає нагальна потреба використання новітніх технологічних процесів, машин, механізмів, поява яких обумовлена технічним прогресом та вимогами часу. Із розвитком технологій та сучасних механізмів постає необхідність у забезпеченні їх високої надійності та безпеки їх експлуатації. Поява нових більш складних видів трудової діяльності, вимагає комплексного підходу законодавця для створення єдиної системи стандартів безпеки та забезпечення ефективного правового регулювання у цій сфері. Адже, безпечні умови праці важливі, як для працівників, так і для роботодавців. Високий рівень забезпечення безпечних і здорових умов праці – є запорукою успішної держави та вигідним капіталовкладенням, як для самої держави, так, безпосередньо і для роботодавця.

На сьогодні стан забезпечення безпеки праці в Україні є доволі низьким. Так, протягом перших дев'яти місяців 2020 року на підприємствах України травмувалися 3851 особа, в тому числі смертельно 279 осіб. А кількість нещасних випадків на національних виробництвах не зменшується: 3851 нещасний випадок у 2020 році порівняно з 3270 випадками за аналогічний період у 2019 році. Для попередження випадків професійного травматизму, професійних захворювань, виробничих аварій та інших несподіваних ситуацій на виробництві необхідним завданням для нашої держави є реформування законодавства у сфері забезпечення безпеки праці з урахуванням правового доробку країн Європейського Союзу, зокрема, запровадження ризик-орієнтованого підходу у сфері забезпечення безпеки праці.

Маємо зауважити, що наявне нормативне регулювання забезпечення безпеки праці налічує величезну кількість нормативно-правових актів, більша частина з яких є застарілими та такими, що не відповідають сучасним викликам. Така ситуація призводить до непоодиноких випадків виробничого травматизму, аварій на виробництві, професійних захворювань серед працівників та інших негативних наслідків. Для внесення ефективних змін до національного законодавства у цій сфері необхідне комплексне науково-теоретичне дослідження правового регулювання забезпечення безпеки праці в умовах європейської інтеграції України. Аналіз та переосмислення проблематики правового регулювання забезпечення праці покликані сформулювати напрямки вдосконалення правотворчої практики цього соціального та правового явища.

Актуальність теми дисертації обумовлена також тим, що в контексті сучасної ринкової трансформації та євроінтеграції України спадщина юридичної науки у сфері охорони та безпеки праці потребує реформування, оновлення та систематизації задля вдосконалення правотворчої та правозастосовної практики у цій сфері. Окрім цього, сьогодні перед українським законотворцем стоїть першочергове завдання, яке полягає в

оновленні та систематизації норм трудового законодавства шляхом прийняття Трудового кодексу, в якому доцільно відобразити норми щодо забезпечення безпеки праці з урахуванням правового доробку Європейського Союзу та іншого міжнародного законодавства.

Проблемі правового регулювання забезпечення безпеки праці в тій чи іншій мірі приділяли увагу у своїх дослідженнях наступні науковці, зокрема: Л.П. Амелічева, У.П. Бек, Н.Б. Болотіна, В.С. Венедіктов, С.М. Волошина, Є.П. Желібо, В.В. Зацарний, О.О. Івчук, М.І. Іншин, П.О. Ізуїта, О.О. Лакіза, Л.В. Могилевський, Р.М. Тимофіїв, О.М. Обушенко, С.М. Прилипко, Є.Ю. Подорожній, О.І. Процевський, П.М. Рабінович, О.В. Синегубов, В.М. Соловійов, О.В. Супрун, Н.М. Хуторян, Г.І. Чанишева, І.І. Шамшина, О.А. Яковлев, О.М. Ярошенко та багато інших. Втім, попри вагомий науковий доробок учених, проблема правового регулювання забезпечення безпеки праці залишається не вирішеною і сьогодні. Саме необхідність усунення існуючих прогалин у законодавстві і обумовила вибір теми наукового дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Роботу виконано відповідно до Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, ратифікованої Законом України від 16 вересня 2014 р. № 1678-VII, Стратегії сталого розвитку «Україна - 2020», затвердженої Указом Президента України від 12 січня 2015 р. № 278/2015; плану науково-дослідницької роботи Науково-дослідного інституту публічного права «Правове забезпечення прав, свобод та законних інтересів суб'єктів публічно-правових відносин» (номер державної реєстрації 0115U005495); наказів МВС України від 15.05.2007 № 154 «Про організацію наукової діяльності в системі МВС України», від 16.03.2015 № 275 «Про затвердження Переліку пріоритетних напрямів наукового забезпечення діяльності органів внутрішніх справ України на період 2015-2019 років».

Мета і завдання дослідження. *Мета* дисертаційної роботи полягає у тому, щоб спираючись на аналіз норм загального та спеціального трудового законодавства, а також низки наукових поглядів учених, з'ясувати сутність та особливості правового регулювання забезпечення безпеки праці в умовах європейської інтеграції України, опрацювати напрямки вдосконалення відповідного нормативно-правового регулювання.

Для досягнення поставленої мети в дисертації необхідно вирішити такі основні *завдання*:

- виокремити етапи становлення та розвитку правового регулювання забезпечення безпеки праці;
- визначити поняття та окреслити особливості забезпечення безпеки праці;
- виявити особливості сучасного стану правового регулювання забезпечення безпеки праці в Україні;
- визначити поняття «правове регулювання забезпечення безпеки праці»;
- розкрити сутність поняття та структуру механізму правового регулювання забезпечення безпеки праці;

- узагальнити нормативно-правові акти у сфері правового регулювання забезпечення безпеки праці та визначити їх місце серед норм трудового права;
- запропонувати класифікацію принципів правового регулювання забезпечення безпеки праці та окреслити їх особливості;
- визначити поняття юридичної відповідальності за порушення законодавства у сфері права працівника на безпеку працюю;
- узагальнити досвід європейських країн у сфері правового регулювання забезпечення безпеки праці та запропонувати шляхи його запозичення;
- опрацювати напрями вдосконалення трудового законодавства у сфері забезпечення безпеки праці.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають при реалізації права людини на безпеку праці в процесі трудової діяльності.

Предметом дослідження є правове регулювання забезпечення безпеки праці в умовах європейської інтеграції України.

Методи дослідження. Наукове дослідження побудовано на системі загальнонаукових та спеціальних методів наукового пізнання, зокрема: історико-правовий метод, який був застосований при дослідженні передумов виникнення та закономірностей розвитку і становлення правового регулювання забезпечення безпеки праці (підрозділ 1.1); діалектичний метод – який дозволив здійснити аналіз змісту понять «праця», «безпека праці», «ризик», «правове регулювання», «забезпечення правового регулювання», «механізм правового регулювання» в своєму розвитку та співвідношенні (підрозділи 1.2, 1.3, 2.1); системний метод, який дозволив здійснити дослідження та системний аналіз суспільних відносин, що виникають в процесі реалізації права людини на безпеку праці в процес трудової діяльності (підрозділи 1.2, 2.1, 2.3); цільовий метод, який було використано для визначення особливостей забезпечення безпеки праці та особливостей правового регулювання (підрозділи 1.2, 1.3); метод спостереження, виявом якого є пізнання та вивчення об'єкту дослідження (підрозділ 1.3); за допомогою прогностичного методу обґрунтовано рекомендації щодо вдосконалення трудового законодавства України, зокрема, щодо правового регулювання забезпечення безпеки праці (підрозділ 3.2); логічні методи і прийоми – дедукції, індукції, аналогії, аналізу, які використовувалися упродовж усього наукового дослідження (Розділ 1, 2, 3).

Науково-теоретичне підґрунтя роботи становлять праці вчених не лише галузі трудового права, а й інших галузевих дисциплін, як-то: адміністративне право, теорія держави і права, цивільне право, кримінальне право, тощо. Нормативною основою дисертаційного дослідження є Конституція, міжнародні нормативно-правові акти, а також низка інших законів та підзаконних актів, норми яких прямо чи опосередковано визначають правові засади забезпечення безпеки праці.

Наукова новизна полягає в тому, що дисертація є однією з перших наукових праць, у якій комплексно, за допомогою використання сучасних методів наукового пізнання, та на основі аналізу норм чинного законодавства

України й наукових поглядів учених, з'ясовано сутність та особливості правового регулювання забезпечення безпеки праці в умовах європейської інтеграції України і наведено відповідні пропозиції та рекомендації, спрямовані на вдосконалення норм загального і спеціального законодавства у цій сфері. Основні з них такі:

уперше:

- запропоновано авторське визначення поняття забезпечення безпеки праці, як сукупності заходів, створення умов, при яких мінімізовано вплив шкідливих та небезпечних факторів (ризиків) на життя та здоров'я працівників;

- розкрито особливості правового регулювання забезпечення безпеки праці, які полягають в тому, що окремі питання у цій сфері регулюються численними локальними нормативно-правовими актами, проте уніфікований нормативно-правовий акт, який би визначав цілісний підхід до безпеки праці та здоров'я працівників, незалежно від форми власності, виду діяльності та галузевої належності виробництва, і досі не прийнятий;

- запропоновано класифікацію принципів правового регулювання забезпечення безпеки праці за наступними критеріями: а) організаційні; б) принципи контролю; в) принципи здоров'язбереження;

- під юридичною відповідальністю за порушення законодавства у сфері забезпечення безпеки праці, слід розуміти передбачені санкціями норм права види обов'язку суб'єкта (працівника, роботодавця) зазнати певних юридично-негативних наслідків за вчинення трудового правопорушення, зокрема, порушень правил охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії та інших правил безпеки;

удосконалено:

- положення про те, що механізм правового регулювання забезпечення безпеки праці являє собою систему правових засобів, способів і форм, за допомогою яких забезпечується правове регулювання безпеки праці;

- обґрунтування наукової думки про необхідність введення показника ризику в сфері забезпечення безпеки праці, який би дозволив цілеспрямовано управляти безпекою праці на виробництві, адже системний підхід у сфері управління безпекою праці включає в себе ідентифікацію небезпек, оцінку, попередження і контроль ризику;

дістали подальшого розвитку:

- характеристика таких етапів становлення та розвитку правового регулювання забезпечення безпеки праці: 1) 1845 – 1903 роки – перший етап; 2) другий етап розпочинається у 1905 році і продовжується до 1913 року; 3) 1913 – 1918 роки - третій етап; 4) 1918 – 1922 роки – четвертий етап; 5) 1922 – 1930 - п'ятий етап; 6) 1930 – 1956 роки - шостий етап; 7) 1956 – 1970 – сьомий етап; 8) 1970 – 1990 роки - восьмий етап розвитку; 9) 1991 – сьогодення – останній дев'ятий етап становлення та розвитку правового регулювання забезпечення безпеки праці;

- направи законодавства у сфері забезпечення безпеки праці, зокрема: замінити реактивний підхід у охороні праці, на превентивний підхід у сфері

забезпечення безпеки праці, що ґрунтується на заходах щодо запобігання нещасним випадкам та аваріям на виробництві; запровадити ризик-орієнтований підхід при забезпеченні безпеки праці; економічно стимулювати роботодавців створювати безпечні умови праці; диференціювати порушення у сфері забезпечення безпеки праці за ступенем їх тяжкості та встановити диференційовані штрафи; посилити адміністративну і персональну відповідальність роботодавців; передбачити обов'язок роботодавців на кожному підприємстві організовувати групу осіб, відповідальних за екстрене реагування на будь-яку непередбачувану ситуацію (виробнича аварія, пожежа, тощо);

- положення про те, що структура механізму правового регулювання забезпечення безпеки складається з: а) норм права у сфері правового регулювання забезпечення безпеки праці; б) правовідносин, що складаються між суб'єктами права у сфері правового регулювання забезпечення безпеки праці; в) юридичної відповідальності суб'єктів права у сфері правового регулювання забезпечення безпеки праці;

- положення про те, що адаптація національного законодавства до міжнародного трудового законодавства та законодавства Європейського Союзу, шляхом запровадження ризик-орієнтованого підходу до безпеки праці та запозичення норм провідних нормативно-правових актів у сфері забезпечення безпеки праці надасть можливість усунути існуючі недоліки та прогалини і наблизити законодавство України до міжнародних стандартів у цій царині.

Практичне значення отриманих результатів полягає у тому, що результати роботи можуть бути використані у:

- а) науково-дослідній сфері – для подальшого дослідження правового регулювання забезпечення безпеки праці;

- б) правотворчості – для вдосконалення чинного законодавства, в процесі підготовки та прийняття нових законодавчих актів, що регулюють трудові правовідносини і, зокрема, регламентують забезпечення безпеки праці в процесі трудової діяльності;

- в) навчальному процесі – положення та висновки дисертації можуть бути використані під час вивчення та викладання курсів «Трудове право», «Право соціального забезпечення», «Охорона праці», при підготовці навчальної літератури та навчальних посібників та інших науково-методичних матеріалів.

Апробація результатів дослідження. Найважливіші висновки дослідження були оприлюднені на наукових заходах: «Права людини: здобутки, проблеми та перспективи» (м. Київ, 5 грудня 2019 р.); «Теорія та практика сучасної юриспруденції» (м. Харків, 15 грудня 2019 р.); «25 років становлення Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ: славетна історія та горизонти майбутнього» (м. Суми, 21-22 лютого 2020 р.); «Вплив інтеграційних тенденцій на розвиток національного права» (м. Одеса, 28 лютого 2020 р.); «Тendenції розвитку науки трудового права та права соціального забезпечення» (м. Київ, 16 квітня

2020 року); «Теорія та практика сучасної юриспруденції» (м. Харків, 30 травня 2020 р.); «Теорія та практика сучасної юриспруденції» (м. Харків, 25 листопада 2020 р.).

Публікації. Основні результати дисертації, висновки та пропозиції знайшли своє відображення у шести статтях, п'ять з яких опубліковані у фахових виданнях України, одна стаття опублікована у фаховому виданні іншої держави, а також у семи тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

Структура і обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, що містять 9 підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатку. Загальний обсяг роботи становить 215 сторінок, з них 187 сторінок - основний текст і 28 - список використаних джерел (найменувань).

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **Вступі** обґрунтовуються вибір теми дисертаційного дослідження, її зв'язок з науковими програмами, темами, планами, грантами, визначаються об'єкт, предмет і методи дослідження, його мета та завдання, розкриваються наукова новизна отриманих результатів, теоретичне і практичне значення роботи, надаються відомості про апробацію результатів дослідження, зазначається структура і обсяг дисертації.

Розділ 1 «Теоретико-правові засади забезпечення безпеки праці» складається з трьох підрозділів, в яких: визначаються становлення і розвиток правового регулювання забезпечення безпеки праці; досліджується система понять у сфері забезпечення безпеки праці; з'ясовуються особливості правового регулювання забезпечення безпеки праці.

У підрозділі 1.1 «Генезис правового регулювання забезпечення безпеки праці» досліджено соціально-історичні, правові, економічні, міжнародні засади зародження і становлення правового регулювання забезпечення безпеки праці, починаючи з часів Античності і до сьогодні.

Виокремлено дев'ять етапів становлення і розвитку правового регулювання забезпечення безпеки праці: перший етап (1845 – 1903 роки), цей період відзначається прийняттям першого фабричного закону, реформами 1860-х років, скасуванням кріпацтва та ростом промисловості, що створило передумови для формування та розвитку фабричного законодавства, в якому були закладені основи правового регулювання забезпечення безпеки праці та охорони здоров'я окремих категорій працівників; другий етап (1905 - 1913 роки) і характеризується тим, що у цей період відбувається становлення профспілкового руху у Російській імперії та на території українських земель; третій етап (1913 – 1918 роки) відзначається прийняттям у 1913 році Статуту про промислову працю до якого увійшли усі закони та положення, що стосувалися регулювання праці у промисловості та створенням у 1917 році СРСР, до складу якого увійшла

Українська РСР; четвертий етап (1918 – 1922 роки) – розпочинається з початком Радянського періоду історії нагляду та характеризується прийняттям низки нормативно-правових актів, що регламентують питання умов праці працівників. Цей період відзначається також прийняттям першого кодифікованого нормативно-правового акту, який містив окремий розділ під назвою «Охорона праці». Важливою подією на цьому етапі є прийняття Акту про заснування Міжнародної організації праці від 28 червня 1919 р. Цей період характеризується тим, що на перший план виходять безпека і здоров'я працівників, а не саме виробництво; п'ятий етап (1922 – 1930 рр.) – розпочинається з початком проведення у 1922 році в Україні нової економічної політики, характеризується прийняттям нових нормативно-правових актів у галузі трудового права, зокрема, і Кодексу законів про працю, введеним у дію рішенням ЦВК УСРР від 2 грудня 1922 р.; шостий етап (1930 – 1956 рр.) в цей період умови праці працівників лише обмежувалися та погіршувалися, що було обумовлено передвоєнним, воєнним та післявоєнним періодами; сьомий етап (1956 – 1970 рр.) – питанням правового регулювання охорони та безпеки праці законодавець та роботодавець стали приділяти більше уваги, прийнята величезна кількість нормативно-правових актів у галузі трудового права; восьмий етап (1970 – 1990 рр.) – пов'язаний із третьою кодифікацією трудового законодавства Радянським Союзом; дев'ятий етап (1991 – сьогодні) – відзначається активним розвитком і вдосконаленням правового регулювання забезпечення безпеки праці у всьому світі. Для України цей етап характеризується ринковою трансформацією національної економіки та внесенням змін до законодавства з урахуванням міжнародного досвіду.

Узагальнено, що на сучасному етапі розвитку правового регулювання забезпечення безпеки праці важливим – є прийняття уніфікованого нормативно-правового акту у цій серії, що є умовою реалізації конституційного права працівників на безпеку праці.

У підрозділі 1.2 *«Поняття та особливості забезпечення безпеки праці»* досліджено теоретичні підходи щодо визначення понять «безпека», «безпека праці» та «забезпечення безпеки праці», аргументовано, що безпеку праці доцільно розглядати як комплекс норм, заходів та засобів, запроваджений на всіх етапах трудового процесу і спрямований на усунення, або мінімізацію впливу небезпечних та шкідливих виробничих чинників, а також професійних ризиків на життя та здоров'я працівників.

Підкреслено, що національна правова база у сфері охорони праці характеризується дихотомічним підходом до безпеки праці, відповідно до якого охорона праці переважно розглядається як промислова безпека, а безпека праці окремо законодавцем не розглядається, взагалі, що заважає комплексному підходу до безпеки праці як окремої правової категорії. Тобто, «безпека праці» є вузьчим за змістом поняття «охорона праці», втім безпека праці як правова категорія має свої специфічні риси, що і дозволяє виокремити цю правову категорію у окремий субінститут.

Запропоновано авторське визначення забезпечення безпеки праці та окреслено особливості цієї правової категорії.

У підрозділі 1.3 *«Особливості правового регулювання забезпечення безпеки праці»* наголошено, що правове регулювання забезпечення безпеки праці являє собою упорядкування трудових правовідносин і закріплення їх у відповідних правових нормах, з метою їх охорони, розвитку та забезпечення високого рівня сучасного виробничого середовища, яке виключає вплив небезпечних і шкідливих чинників на життя та здоров'я працівників.

Запропоновано визначення правового регулювання забезпечення безпеки праці. Обґрунтовано, що правове регулювання трудових правовідносин у сфері забезпечення безпеки праці має свої специфічні ознаки, які полягають в наступному: по-перше, правове регулювання є системним, тобто здійснюється за допомогою цілісної системи юридичних засобів; по-друге, у формалізації трудових правовідносин, які виникають в процесі забезпечення безпеки праці та полягають у зовнішньому закріпленні правових норм у джерелах права, що з часом ефективно використовуються при регулюванні цих правовідносин; по-третє, правове регулювання має регулятивний вплив та полягає в ступені юридичного впливу на трудові правовідносини при забезпеченні безпеки праці.

Підсумовано, що правове регулювання забезпечення безпеки праці здійснюється за допомогою численних локальних нормативно-правових актів (правил, стандартів, інструкцій, тощо), проте уніфікований нормативно-правовий акт, який би визначав цілісний підхід до безпеки праці та здоров'я працівників, незалежно від форми власності, виду діяльності та галузевої належності виробництва, і досі не прийнятий.

Розділ 2 «Механізм правового регулювання забезпечення безпеки праці» складається з чотирьох підрозділів, в яких: визначаються поняття та структура механізму правового регулювання забезпечення безпеки праці; характеризуються нормативно-правові засади правового регулювання забезпечення безпеки праці та визначається їх місце серед норм трудового права; здійснюється класифікація принципів правового регулювання забезпечення безпеки праці; визначено поняття юридичної відповідальності за порушення законодавства у сфері безпеки праці, як одного із засобів його забезпечення; розглянуто склад трудового правопорушення у сфері забезпечення безпеки праці.

У підрозділі 2.1 *«Поняття та структура механізму правового регулювання забезпечення безпеки праці»* обґрунтовано, що дослідження структури механізму правового регулювання забезпечення безпеки праці, дає змогу визначити сукупність юридичних засобів, за допомогою яких здійснюється правовий вплив на суспільні відносини, що виникають у сфері забезпечення безпеки праці.

З'ясовано, що механізм правового регулювання забезпечення безпеки праці, за допомогою сукупності правових засобів впливає на трудові відносини у сфері забезпечення безпеки праці, з метою їх врегулювання та

вдосконалення. Запропоновано авторське визначення механізму правового регулювання забезпечення безпеки праці.

Узагальнено, що механізм правового регулювання забезпечення безпеки праці характеризується наступними ознаками: а) системність, тобто кожен елемент механізму виконує власне завдання, проте сприяє реалізації іншого елементу; б) динамічність, тобто механізм правового регулювання забезпечує дію права в процесі правового регулювання, а не діє сам по собі; в) послідовність, тобто механізм реалізується у поетапних стадіях, внаслідок чого практично втілюється у відповідних правових способах і методах забезпечення безпеки праці.

Наведено власне бачення щодо елементів структурної будови механізму правового регулювання забезпечення безпеки праці.

У підрозділі 2.2 *«Нормативно-правові засади забезпечення безпеки праці»* класифіковано нормативно-правові акти у сфері правового регулювання забезпечення безпеки праці за критерієм їх юридичної сили та визначено їх місце у складній ієрархічній правовій системі України.

З'ясовано, що у нормативно-правових актах у галузі охорони праці, охорона праці розглядається або як промислова безпека, або як промислові гігієна та санітарія, що шкодить комплексному підходу до системи безпеки праці.

Акцентовано увагу, що завданнями у сфері нормативно-правового регулювання забезпечення охорони та безпеки праці мають бути: по-перше, перехід до системи безпеки та гігієни праці, заснованої на ризик-орієнтованому підході; по-друге, спрощення численної кількості нормативно-правових актів з безпеки та охорони праці, шляхом проведення їх інвентаризації, осучаснення та систематизації (об'єднання); по-третє, узгодження національного законодавства у сфері охорони праці з міжнародними трудовими нормами та європейськими стандартами; по-четверте, формування системи, яка забезпечить ефективну реалізацію та невідворотне виконання нормативно-правових актів з безпеки праці.

У підрозділі 2.3 *«Принципи правового регулювання забезпечення безпеки праці»* досліджуються теоретичні підходи щодо визначення понять «принцип» та «принципи права», на основі чого запропоновано авторське визначення поняття «принципи правового регулювання забезпечення безпеки праці».

Обґрунтовано, що принципи правового регулювання забезпечення безпеки праці підлягають класифікації за наступними критеріями: а) організаційні (загальні) принципи правового регулювання забезпечення безпеки праці, до яких можна віднести такі принципи, як-то: пріоритету життя та здоров'я працівників; забезпечення права на безпечні та здорові умови праці; державних гарантій працівникам у реалізації їх прав на безпечну працю; соціального страхування від нещасних випадків; формування сучасного безпечного та здорового виробничого середовища; розробки загальнодержавної програми щодо забезпечення безпеки праці на виробництві; міжнародного співробітництва у сфері безпеки та гігієни праці;

б) принципи контролю, до цієї групи принципів можна віднести наступні: встановлення чітких технологічних вимог та правил безпеки на промислових виробництвах (технічного контролю); підконтрольності і підзвітності об'єкту та суб'єкту контролю; недопущення порушень при забезпеченні безпеки праці на підприємстві; особистої відповідальності керівників усіх рівнів і безпосередньо працівників затримання вимог техніки безпеки праці; в) принципи здоров'язбереження – це група принципів, яку представляють наступні: оцінки професійних ризиків та небезпек; профілактики виробничого травматизму та професійних захворювань та боротьби з їх джерелами; адаптації робочих місць для робітників до рівня відсутності ризиків, або їх низького рівня; безпечності технологічних процесів; формування сучасного, безпечного та здорового виробничого середовища; систематичного проведення навчання, інструктажів та підвищення рівня знань у сфері безпеки праці; підвищених вимог до стандартів якості, встановлених для спеціального одягу, взуття та інших засобів індивідуального захисту.

У підрозділі 2.4 «Юридична відповідальність за порушення законодавства у сфері забезпечення безпеки праці» розкривається сутність поняття «відповідальність», «юридична відповідальність» та «трудоправа відповідальність», на основі чого запропоновано авторське визначення правової категорії «юридична відповідальність за порушення законодавства у сфері забезпечення безпеки праці».

Констатовано, що видами юридичної відповідальності за порушення норм законодавства про охорону та безпеку праці є: матеріальна, дисциплінарна, цивільна, адміністративна та кримінальна, які можуть застосовуватись як окремо, тобто за одне і те саме правопорушення застосовується одне стягнення в межах одного виду юридичної відповідальності, так можливе застосування кількох видів юридичної відповідальності одночасно, що не заборонено трудовим законодавством. Враховуючи те, що правовідносини у сфері забезпечення безпеки праці здебільшого є трудовими та регулюються нормами трудового законодавства, проаналізовано підвиди трудової відповідальності, а саме: дисциплінарну та матеріальну відповідальність, на основі чого запропоновано авторське визначення дисциплінарної відповідальності за порушення законодавства у сфері забезпечення безпечних умов праці та матеріальної відповідальності у сфері забезпечення безпечних умов праці. Обґрунтовано необхідність посилення відповідальності роботодавців суворішими штрафами за порушення законодавства у сфері забезпечення безпеки праці, який запровадить дієвий механізм матеріальної відповідальності роботодавців у цій сфері.

Розділ 3 «Напрямки вдосконалення правового регулювання забезпечення безпеки праці в Україні» складається з двох підрозділів, в яких: узагальнюється досвід країн Європейського Союзу у сфері правового регулювання забезпечення безпеки праці та встановлюються можливості його використання в Україні; опрацьовуються шляхи розвитку загального та

спеціального трудового законодавства, яке визначає правове регулювання забезпечення безпеки праці.

У підрозділі 3.1 «Досвід європейських країн у сфері правового регулювання забезпечення безпеки праці» констатовано, що проблеми забезпечення безпечних і здорових умов праці завжди посідали вагоме місце в державних стратегіях країн Європейського Союзу. Узагальнено досвід окремих країн Європи, зокрема (Німеччини, Франції та Польщі), на основі чого відзначено, що правове регулювання забезпечення безпеки праці у цих країнах різняться між собою. Підкреслено, що в країнах Європи приділяється значна увага питанням забезпечення безпеки праці, як з боку держави, так і з боку роботодавців та працівників, що виявляється у встановленні стандартів, технічних правил, регламентів, розвиненій системі освіти у сфері забезпечення безпеки праці. Досліджено систему органів у сфері забезпечення безпеки праці, зокрема тих, що мають вплив на роботодавців. Узагальнено, що вагоме місце у сфері правового регулювання забезпечення безпеки праці посідають локальні нормативно-правові акти, які конкретизують вимоги вагоміших нормативно-правових актів з урахуванням особливостей конкретного підприємства, виробництва, організації, а також підкреслено роль державних програм європейських країн з поліпшення безпеки та умов праці. Держави-члени можуть приймати суворі правила для захисту працівників, проте їх внутрішнє законодавство повинно відповідати мінімальним стандартам у сфері забезпечення безпеки праці. Досліджено систему органів європейських країн у сфері забезпечення безпеки праці, зокрема тих, що мають вплив на роботодавців.

З урахуванням вивченого досвіду європейських країн у сфері забезпечення безпеки праці, та з метою адаптації національного законодавства до міжнародних стандартів запропоновано внести зміни до чинного Кодексу законів про працю України, Закону України «Про охорону праці», законопроекту, що має робочу назву «Про безпеку праці та здоров'я працівників» визначеним переліком статей,

У підрозділі 3.2 «Перспективи розвитку правового регулювання забезпечення безпеки праці» обґрунтовано, що на сьогодні нагальною є проблематика вдосконалення правового регулювання забезпечення безпеки праці.

Виокремлено такі напрямки, зокрема: а) запровадження ризик-орієнтованого підходу у сфері забезпечення безпеки праці; б) економічне стимулювання роботодавців створювати безпечні умови праці; в) посилення відповідальності роботодавців суворішими штрафами за порушення законодавства у сфері забезпечення безпеки праці; г) диференціювання порушень законодавства у сфері забезпечення безпеки праці за ступенем їх тяжкості та встановлення диференційованих штрафів залежно від тяжкості вчинених правопорушень; д) посилення адміністративної і персональної відповідальності роботодавців, у випадку виявлення неофіційного працевлаштування людей, що потягло за собою нещасний випадок чи професійне захворювання.

ВИСНОВКИ

У дисертації наведено теоретичне узагальнення та нове вирішення наукового завдання, яке полягає у тому, щоб спираючись на аналіз норм загального та спеціального трудового законодавства, а також низки наукових поглядів вчених, з'ясувати сутність та особливості правового регулювання забезпечення безпеки праці з урахуванням вітчизняного та зарубіжного досвіду опрацювати напрямки вдосконалення відповідного нормативно-правового регулювання. У результаті дослідження сформульовано низку нових наукових висновків, основні з них такі:

1. Охарактеризовано такі етапи становлення та розвитку правового регулювання забезпечення безпеки праці: 1) 1845 – 1903 роки; 2) другий етап становлення правового регулювання забезпечення безпеки праці розпочинається у 1905 році і продовжується до 1913 року; 3) 1913 – 1918 роки - третій етап становлення та розвитку правового регулювання забезпечення безпеки праці; 4) 1918 – 1922 роки – четвертий етап становлення правового регулювання забезпечення безпеки праці; 5) 1922 – 1930 - п'ятий етап; 6) 1930 – 1956 роки - шостий етап; 7) 1956 – 1970 – сьомий етап становлення та розвитку правового регулювання охорони та безпеки праці; 8) 1970 – 1990 роки - восьмий етап розвитку; 9) 1991 – сьогодні – останній дев'ятий етап становлення та розвитку правового регулювання забезпечення безпеки праці.

2. Запропоновано визначення поняття «безпека праці», як комплексу норм, заходів та засобів, запровадженого на всіх етапах трудового процесу і спрямованого на усунення, або мінімізацію впливу небезпечних та шкідливих виробничих чинників, а також професійних ризиків на життя та здоров'я працівників. Під забезпеченням безпеки праці запропоновано розуміти сукупність заходів, створення умов, при яких мінімізовано вплив шкідливих та небезпечних факторів (ризиків) на життя та здоров'я працівників.

3. Визначено, що правове регулювання забезпечення безпеки праці являє собою упорядкування трудових правовідносин і закріплення їх у відповідних правових нормах, з метою їх охорони, розвитку та забезпечення високого рівня сучасного виробничого середовища, яке виключає вплив небезпечних та шкідливих чинників на життя та здоров'я працівників.

З'ясовано, що до основних ознак правового регулювання забезпечення безпеки праці слід віднести: а) системний характер; б) формалізує трудові відносини; в) має регуляторний вплив на трудові відносини при забезпеченні безпеки праці.

Окреслено особливості правового регулювання забезпечення безпеки праці, які полягають в тому, що окремі питання у цій сфері регулюються численними локальними нормативно-правовими актами, проте уніфікований

нормативно-правовий акт, який би визначав цілісний підхід до безпеки праці та здоров'я працівників, незалежно від форми власності, виду діяльності та галузевої належності виробництва, і досі не прийнятий. Обґрунтовано, що важливим напрямом удосконалення правового регулювання забезпечення безпеки праці є прийняття уніфікованого нормативно-правового акту у сфері правового регулювання забезпечення безпеки праці, що є умовою реалізації конституційного права працівників на безпеку праці.

4. Під поняттям «механізм правового регулювання забезпечення безпеки праці» запропоновано розглядати, як систему правових засобів, способів і форм, за допомогою яких забезпечується правове регулювання безпеки праці.

Аргументовано, що до основних ознак механізму правового регулювання забезпечення безпеки праці належать: а) системність - означає, що кожен елемент механізму виконує власне завдання, проте сприяє реалізації іншого елементу; б) динамічність, тобто механізм правового регулювання забезпечує дію права в процесі правового регулювання; в) послідовність, тобто механізм реалізується у поетапних стадіях, внаслідок чого практично втілюється у відповідних правових способах і методах забезпечення безпеки праці.

До складу механізму правового регулювання забезпечення безпеки праці віднесено наступні елементи: а) норми права у сфері правового регулювання забезпечення безпеки праці; б) правовідносини, що складаються між суб'єктами права у сфері правового регулювання забезпечення безпеки праці; в) юридична відповідальність суб'єктів права у сфері правового регулювання забезпечення безпеки праці.

5. Розглянуто та проаналізовано діючі нормативно-правові акти у сфері правового регулювання забезпечення безпеки праці, зокрема, і міжнародні, які були ратифіковані Україною. Запропоновано класифікацію нормативно-правових актів у сфері правового регулювання забезпечення безпеки праці за критерієм їх юридичної сили та визначено їх місце у національній правовій системі. Обґрунтовано необхідність узгодження національного законодавства з європейськими та міжнародними правовими нормами із безпеки та гігієни праці.

6. З'ясовано, що до основних принципів правового регулювання забезпечення безпеки праці належать: а) організаційні (загальні) принципи правового регулювання забезпечення безпеки праці, до яких віднесено такі принципи, як-то: пріоритету життя та здоров'я працівників; забезпечення права на безпечні та здорові умови праці; державних гарантій працівникам у реалізації їх прав на безпечну працю; соціального страхування від нещасних випадків; формування сучасного безпечного та здорового виробничого середовища; розробки загальнодержавної програми щодо забезпечення безпеки праці на виробництві; міжнародного співробітництва у сфері безпеки та гігієни праці; б) принципи контролю, до цієї групи віднесено наступну групу принципів: встановлення чітких технологічних вимог та правил безпеки на промислових виробництвах (технічного контролю); підконтрольності і підзвітності об'єкту та суб'єкту контролю; недопущення

порушень при забезпеченні безпеки праці на підприємстві; особистої відповідальності керівників усіх рівнів і безпосередньо працівників затримання вимог техніки безпеки праці; в) принципи здоров'язбереження – це група, яку представляють наступні принципи: оцінки професійних ризиків та небезпек; профілактики виробничого травматизму та професійних захворювань та боротьби з їх джерелами; адаптації робочих місць для робітників до рівня відсутності ризиків, або їх низького рівня; безпечності технологічних процесів; формування сучасного, безпечного та здорового виробничого середовища; систематичного проведення навчання, інструктажів та підвищення рівня знань у сфері безпеки праці; підвищених вимог до стандартів якості, встановлених для спеціального одягу, взуття та інших засобів індивідуального захисту.

7. Під поняттям «юридична відповідальність за порушення законодавства у сфері забезпечення безпеки праці» запропоновано розглядати передбачені санкціями норм права види обов'язку суб'єкта трудових правовідносин (працівника, роботодавця) зазнати певних юридично-негативних наслідків за вчинення трудового правопорушення, зокрема, порушень правил охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії та інших правил безпеки.

8. Узагальнено досвід нормативно-правового регулювання забезпечення безпеки праці у Федеративній Республіці Німеччина, Франції та Республіки Польща. Обґрунтовано необхідність запровадження зарубіжного досвіду у сфері правового регулювання забезпечення безпеки праці, зокрема позитивний досвід Федеративної Республіки Німеччина щодо розбудови національної системи підготовки фахівців з безпеки праці на виробництві та досвіду Польщі щодо запровадження та виконання Національної Стратегічної програм «Безпека та захист працівників у виробничому середовищі».

Підкреслено важливість адаптації національного законодавства у сфері правового регулювання забезпечення безпеки праці до вимог і стандартів Директив Європейського Союзу. Запропоновано відповідно до положень Директиви № 89/391/ЄЕС доповнити Кодекс законів про працю України, Закон України «Про охорону праці» та законопроект, що має робочу назву «Про безпеку праці та здоров'я працівників» статтею, щодо закріплення додаткових обов'язків роботодавця, щодо вжиття заходів, необхідних для безпеки і охорони здоров'я працівників, включаючи заходи щодо запобігання професійних ризикам, інформування і навчання, тощо, а також доповнити Кодекс законів про працю України, Закон України «Про охорону праці» та законопроект, що має робочу назву «Про безпеку праці та здоров'я працівників» статтею щодо зобов'язання працівників, наскільки дозволяє можливість дбати про власну безпеку і здоров'я оточуючих осіб: зокрема, правильно і за призначення використовувати устаткування та обладнання; за власною ініціативою не відключати, не змінювати захисні об'єкти, використовувати їх виключно за призначенням; негайно повідомляти

роботодавця та відповідальних за безпеку осіб про дефекти у захисних системах, тощо.

9. Запропоновано наступні шляхи вдосконалення трудового законодавства у сфері правового регулювання забезпечення безпеки праці: а) у профільному законі щодо забезпечення безпеки праці визначити цілісний підхід до безпеки праці та здоров'я працівників та замінити реактивний підхід у охороні праці, на превентивний підхід у сфері забезпечення безпеки праці, що ґрунтується на заходах щодо запобігання нещасним випадкам та аваріям на виробництві, адже при забезпеченні безпеки праці, увага має приділятися насамперед запобіганню небезпек і покращенню умов праці, а не самому захисту, що є другорядним компонентом у сфері забезпечення безпеки праці; б) запровадити ризик-орієнтований підхід при забезпеченні безпеки праці, тобто роботодавець повинен вживати заходів, необхідних для безпеки і охорони здоров'я працівників, включаючи заходи щодо запобігання професійним небезпекам, на підставі: запобігання ризикам; оцінці ризиків, яких не можна уникнути та передбачити обов'язок роботодавця інформувати працівників про результати оцінки ризиків і запобіжних заходів для їх усунення або зниження; в) економічно стимулювати роботодавців створювати безпечні умови, адже на сьогодні у разі нещасного випадку на виробництві усі витрати покладаються на Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві, а отже, можна сказати, що роботодавець у цьому випадку не є матеріально зацікавленою стороною. Саме тому, запропоновано, посилення відповідальності роботодавців суворішими штрафами за порушення законодавства у сфері забезпечення безпеки праці, який запровадить дієвий механізм матеріальної відповідальності та зацікавленості роботодавців у цій сфері; г) диференціювати порушення у сфері забезпечення безпеки праці за ступенем їх тяжкості та встановити диференційовані штрафи відповідно до тяжкості вчинення правопорушення; д) посилити адміністративну і персональну відповідальність роботодавців, у кожному випадку виявлення неофіційного працевлаштування людей, що потягло за собою нещасний випадок чи професійне захворювання; д) передбачити обов'язок роботодавців на кожному підприємстві організовувати групу осіб, відповідальних за екстрене реагування на будь-яку непередбачувану ситуацію (виробнича аварія, пожежа, тощо), регулярно проводити з ними навчання та інструктаж, забезпечувати відповідними засобами, повідомляти про заходи та дії на випадок надзвичайних ситуацій.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ:

Статті у наукових фахових виданнях України

1. Погорєлова Л.Г. Загальнотеоретичні аспекти правового регулювання забезпечення безпеки праці. Прикарпатський юридичний вісник. 2018. Вип. 2. Том 2. С. 11-15.

2. Погорєлова Л.Г. Щодо питання юридичної відповідальності за порушення законодавства у сфері забезпечення безпеки праці. Прикарпатський юридичний вісник. 2018. Вип. 2. Том 5. С. 134 – 139.

3. Погорєлова Л.Г. Правове регулювання забезпечення безпеки праці в країнах Європи. Visegrad journal on human rights. 2019. №6/3. Р. 211-216. (Словацька Республіка)

4. Погорєлова Л.Г. Історичний аспект правового регулювання забезпечення безпеки праці в Україні за радянських часів. Юридичний бюлетень. 2019. Вип. 11. С. 191 – 197.

5. Погорєлова Л.Г. Поняття, ознаки та структура механізму правового регулювання забезпечення безпеки праці. Науковий вісник публічного та приватного права. 2020. Вип. 6. С. 101 – 106.

6. Погорєлова Л.Г. Генезис правового регулювання забезпечення безпеки праці. Підприємництво, господарство і ПРАВО. 2020. Вип. 7. С. 127 – 131.

Наукові праці, які засвідчують апробацію результатів дослідження:

7. Погорєлова Л.Г. Роль Міжнародної організації праці у забезпеченні правового регулювання безпеки праці. Збірник наукових статей за матеріалами Всеукраїнського круглого столу «Права людини: здобутки, проблеми та перспективи». Київ. 2019. С. 63 - 67;

8. Погорєлова Л.Г. Класифікація принципів правового регулювання забезпечення безпеки праці. Матеріали XXII науково-практичної конференції «Теорія та практика сучасної юриспруденції». Харків. 2019. С. 204 - 206;

9. Погорєлова Л.Г. Безпека праці: підходи до визначення понять. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «25 років становлення Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ: славетна історія та горизонти майбутнього». Суми. 2020. С. 131 – 133.

10. Погорєлова Л.Г. Вплив міжнародних стандартів на правове регулювання забезпечення безпеки праці в Україні. Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції м. Одеса «Вплив інтеграційних тенденцій на розвиток національного права». Одеса. 2020. С. 127-131.

11. Погорєлова Л.Г. Теоретичні аспекти правового регулювання забезпечення безпеки праці. Тези доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Тенденції розвитку науки трудового права та права соціального забезпечення». Київ. 2020. С. 76 – 78.

12. Погорєлова Л.Г. Щодо питання правового регулювання забезпечення безпеки праці надомників. Матеріали XXIV науково-практичної конференції «Теорія та практика сучасної юриспруденції». - Харків. 2020. С. 429 - 432;

13. Погорєлова Л.Г. Щодо питання матеріальної відповідальності у сфері забезпечення безпечних умов праці. Матеріали XXV науково-практичної конференції «Теорія та практика сучасної юриспруденції». Харків. 2020. С. 252 - 255

АНОТАЦІЯ

Погорелова Л.Г. Правове регулювання забезпечення безпеки праці в умовах європейської інтеграції України. — Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.05 «Трудове право; право соціального забезпечення» (081 — Право). — Харківський національний університет внутрішніх справ, Харків, 2021.

Дисертаційне дослідження присвячено проблематиці покращення правового регулювання забезпечення безпеки праці. У дисертації наведено теоретичне узагальнення та вирішення наукового завдання, що полягає у визначенні поняття та виявленні особливості забезпечення безпеки праці та виокремленні особливостей сучасного стану правового регулювання забезпечення безпеки праці в Україні, а також опрацюванні відповідних пропозицій та рекомендацій щодо його вдосконалення.

У дисертації надається класифікація етапів формування і становлення правового регулювання забезпечення безпеки праці. Надається характеристика безпеці праці як самостійній категорії трудового права. З'ясовується зміст, сутність та надається визначення забезпечення безпеки праці. Розкривається сутність та з'ясовуються особливості правового регулювання забезпечення безпеки праці. Проаналізовано елементну структуру механізму правового регулювання забезпечення безпеки праці. Визначаються принципи правового забезпечення безпеки праці та наводиться їх класифікація. З'ясовуються умови притягнення до юридичної відповідальності за порушення законодавства у сфері забезпечення безпеки праці. Узагальнюється зарубіжний досвід правового регулювання забезпечення безпеки праці та встановлюються можливості його використання в Україні. Опрацьовуються шляхи розвитку та вдосконалення трудового законодавства, яке визначає засади правового регулювання забезпечення безпеки праці в Україні.

Ключові слова: безпека, безпека праці, вдосконалення, забезпечення безпеки праці, зарубіжний досвід, європейський досвід, класифікація принципів, механізм правового регулювання, трудове законодавство, трудовоправова відповідальність, правове регулювання, принципи, юридична відповідальність.

АННОТАЦИЯ

Погорелова Л.Г. Правовое регулирование обеспечения безопасности труда в условиях европейской интеграции Украины. - Квалификационный научный труд на правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.05 «Трудовое право; право социального обеспечения»

»(081 - право). - Харьковский национальный университет внутренних дел, Харьков, 2021.

Диссертационное исследование посвящено проблематике улучшения правового регулирования обеспечения безопасности труда. В диссертации приведено теоретическое обобщение и решение научной задачи, которая заключается в определении сущности и выявлении особенностей современного состояния правового регулирования обеспечения безопасности труда в Украине, а также разработке соответствующих предложений и рекомендаций по его совершенствованию.

В диссертации предоставляется классификация этапов формирования и становления правового регулирования безопасности труда. Дается характеристика безопасности труда как самостоятельной категории трудового права. Выясняется содержание, сущность и дается определение обеспечения безопасности труда. Раскрывается сущность и выясняются особенности правового регулирования обеспечения безопасности труда. Проанализировано элементную структуру механизма правового регулирования обеспечения безопасности труда. Определяются принципы правового обеспечения безопасности труда и приводится их классификация. Выясняются условия привлечения к юридической ответственности за нарушение законодательства в сфере обеспечения безопасности труда.

Обобщается зарубежный опыт правового регулирования обеспечения безопасности труда и устанавливаются возможности его использования в Украине. Прорабатываются пути развития и совершенствования трудового законодательства, которое определяет основы правового регулирования обеспечения безопасности труда в Украине.

Ключевые слова: безопасность, безопасность труда, совершенствование, обеспечение безопасности труда, зарубежный опыт, европейский опыт, классификация принципов, механизм правового регулирования, трудовое законодательство, трудовая ответственность, правовое регулирование, принципы, юридическая ответственность.

SUMMARY

Legal regulation of occupational safety in the context of European integration of Ukraine. – Qualifying research paper printed as a manuscript.

Dissertation for the degree of Candidate of Law Sciences by specialty 12.00.05 – «Labor Law; Social Security Law» (081 - Law). – Karkiv National University of Internal Affairs. – Kharkiv, 2021.

Dissertation research is devoted to the problems of improving the legal regulation of ensuring labor safety. The dissertation presents a theoretical generalization and solution of a scientific problem, which consists in defining the concept and identifying the features of labor safety ensuring and highlighting the features of the current state of legal regulation of labor safety in Ukraine, as well as working out relevant proposals and recommendations for its improvement.

Dissertation provides a classification of the stages of formation of legal regulation of labor safety. The dissertation describes labor safety as an independent category of labor law. The content, essence and definition of labor safety ensuring are clarified. The dissertation reveals the essence and clarifies the features of the legal regulation of labor safety. The element structure of the mechanism of legal regulation of labor safety is analyzed. The principles of legal support for labor safety are defined and their classification is given. The conditions for bringing to legal responsibility for violations of legislation in the field of labor safety are being clarified.

Dissertation summarizes the foreign experience of legal regulation of labor safety and establishes the possibilities of its use in Ukraine. Ways of developing and improving of the labor legislation, which defines the principles of labor safety in Ukraine, are being worked out.

Keywords: safety, labor safety, improvement, foreign experience, European experience, classification of principles, mechanism of legal regulation, labor legislation, labor legal responsibility, legal regulation, principles, legal responsibility.

Підписано до друку _____

Формат паперу 60x84 1/16. Папір для множних апаратів
Друк цифровий. Умовн. друк. арк. 0,9. Обл.-вид. арк. 1,1
Тираж 100 прим.

Надруковано у копі-центрі «Panda-Print»
(ФО-П Панарін В.С.)

61050, м. Харків, м. Фейєрбаха, 11-б